

ISMJ 2013; 16(1): 77-9

فصلنامه طب جنوب

پژوهشکده زیست- پزشکی خلیج فارس
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر
سال شانزدهم، شماره ۱، صفحه ۷۹ - ۷۷ (بهار ۱۳۹۲)

معرفی کتاب

تألیف: دکتر ایرج نبی پور

انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی بوشهر

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۳۲-۳۶-۹

۱۴۷ صفحه، ۲۰۱۲، قیمت: ۰ ریال

راهنمای ارزیابی اثر بر سلامت در صنعت نفت و گاز

(WHO) نیز در توسعه‌ی اندیشه‌ی HIA، نقش حمایتی

ویژه‌ای را بر عهده گرفته است.

هر چند که روش‌ها و شیوه‌های متنوعی برای HIA در

فضاها و شرایط گوناگون به کار برده می‌شود ولی در یک

فراگرد، همه‌ی روش‌ها و شیوه‌های HIA دارای عناصر

مشترکی هستند که شامل موارد زیر می‌باشند:

- تمرکز بر روی تصمیم‌گیری در زمینه‌ی سیاست جامعه

و پیامدهای سلامت که در سطح جمعیت پدید می‌آیند.

- به‌کارگیری فرایند چند رشته‌ای

- در نظر گرفتن محدوده‌ای از شواهد کمی و کیفی

- چهارچوب ساختارمند جهت تحلیل و بنیان بر اساس

یک مدل گسترده از سلامت

با این عناصر، به‌نظر می‌رسد که شرایط گوناگون، انواع

گوناگونی از HIA را با استانداردهای ویژه‌ی خود طلب

می‌کنند؛ اما با این وجود در بسیاری از کشورها یک نوع

یکسان سازی و کریستاله شدن در فعالیت‌های HIA را

شاهد هستیم. به این صورت که آرام آرام HIA خود

رشد پرشتاب صنعت و درهم‌تنیدگی آن با تار و پود

زندگی فیزیکی، اجتماعی و زیست محیطی انسان،

موجب آن شده است که به پتانسیل اثرات ناخواسته‌ی

صنایع گوناگون در زوایای زیست محیطی و اجتماعی

نگریسته شود و از این رو، امروزه ارزیابی اثر بر جامعه

(Social Impact Assessment) و ارزیابی اثر بر محیط

زیست (Environmental Impact Assessment)

به‌صورت پیوست‌هایی به پروژه‌ها، طرح‌ها، سیاست‌ها و

یا برنامه‌های در دست اجرا الحاق می‌شوند.

از دهه‌ی ۱۹۹۰ میلادی ارزیابی اثر بر سلامت (HIA) به

پروژه‌های صنعتی پیوست گردیده و در دهه‌ی اول هزاره‌ی

جدید نیز شاهد رشد پرشتاب HIA در بسیاری از نقاط

دنیا، به‌ویژه اروپا، استرالیا، نیوزیلند، کانادا و آمریکا بوده‌ایم

و ارزیابی اثر بر سلامت در رأس برنامه‌های راهبردی

کنگره‌ی آمریکا، از سال ۲۰۰۸ میلادی قرار گرفته است و

از همه پراهمیت‌تر آن است که سازمان جهانی بهداشت

* بوشهر، دانشگاه علوم پزشکی، مرکز تحقیقات زیست فناوری دریایی خلیج فارس، پژوهشکده زیست پزشکی خلیج فارس

مقیاس‌های HIA بسیار فراتر از آن چیزی است که در بررسی سلامت کارکنان در طبّ صنعتی و طبّ شغلی سراغ داریم.

امروزه به مدیریت سلامت راهبری (SHM) به صورت یک فرآیند نظام‌وار و طراحی مشارکتی در طول تمام چرخه‌ی عمر پروژه نگریسته می‌شود که هدف آن نگهداری سلامت نیروی کار و ارتقاء سلامت جامعه‌ی میزبان است و از این رو انجام فرآیند HIA جهت توسعه‌ی برنامه‌ی SHM حیاتی است.

در عصر اقتصاد دانایی محور، صنعت نفت و گاز بر این باور دست یافته است که موفقیت در عرصه‌ی فناوری و اقتصاد سلامت نیروی کار بلکه سلامت جامعه‌ی میزبان (جامعه‌ی پیرامونی) می‌باشد؛ زیرا پرداختن به سلامت، سودمندی‌های اجتماعی و اقتصادی را برآورده کرده و رشد اقتصادی آینده را نیز تضمین می‌نماید.

به صورت یک ابزار یکسان (همانند آن چه در مورد ارزیابی اثر بر محیط زیست (EIA) شاهد بودیم) در پروژه‌ها نشان می‌دهد. اما با توجه به پیشینه و آشنایی با EIA در کشورمان، به‌ویژه در سطح پروژه‌های بزرگ، نمی‌بایست که این همسانی HIA با EIA از دیدگاه ابزاری، موجب شود که این تصور در ما به وجود آید که HIA نیز یک بخش و یا یک سویه از EIA است.

از آنجا که بخشی از کانون توجه EIA سلامت جامعه است، تا حدی ادغام HIA به اندورن EIA امکان‌پذیر است. اما با این وجود باید تمایز این دو را از دیدگاه ماهیت، فرآیند و روش‌شناسی مدنظر قرار دهیم.

نکته‌ی قابل اشاره آن است که نقطه‌ی هدف HIA پرداختن به جامعه‌ی پیرامونی بوده و به جامعه‌ی محلی و بومی که در بیرون فوس در مجاورت و یا نزدیکی پروژه‌ها زیست می‌کنند، نگاه ویژه‌ای دارد.

از این رو، مفاهیم، متدلوژی، شناساگرها، شناسه‌ها و

Book review

Guide to Health Impact Assessment (HIA) in petroleum industry

DR.I. Nabipour*

ISBN: 978-600-5032-36-9

Bushehr University of Medical Sciences, 2012, 147 pages, \$ 0

Rapid growing industry in combination with physical, social and environmental life has raised concerns about social and environmental consequences of different industries. Therefore, Social Impact Assessment (SIA) and Environmental Impact Assessment (EIA) are included in health projects, policies and programs.

HIA has been implemented in industrial projects since 1990. Several countries including European countries, Canada, Nezealand, USA had great developments regarding HIA in their industries. Moreover, World Health Organization has played an important role in developing HIA policy in industries.

Different processes and procedures are applied for HIA but there are common points. Some of these points are as follows:

- Focusing on community policies and health consequences throughout the public
- Structurized format based on a health model

Different HIA's with different standards could be developed considering their common elements.

It must be noted that HIA is not a part of EIA. EIA's nature, procedures and methodology is different from HIA. However, as EIA focuses in some parts on public health, HIA could be included in EIA partially. Furhurmore, Local community around the industry is considered as HIA target point. So HIA's essentials are considered to be beyond industrial medicine.

Knowledge based economy requirements for successful technology and economy in petroleum industry are consisted of healthy workforce and community. These requirements are going to become a belief in petroleum industry because health issues guarantee economical and social developments in future.

The book Reviews HIA in petroleum industry, health consequences of this industry on workforce and community. It takes the reader through a structural format towards multiple steps of HIA and enables him to have an integrated view. Establishment, development and implementation of such processes in petroleum industry will ensure economical and also health future of the workforce and public.

**Address for correspondence:* The Persian Gulf Marine-Medicine Biotechnology Research Center, The Persian Gulf Biomedical Institute, Bushehr University of Medical Sciences, Bushehr, IRAN; E-mail: inabipour@gmail.com